

Latweefchu Awises.

Nr. 3.

Zettortdeena 17. Janwari

1857.

Awischu-sinna s.

Muhfu Keisera brahlis Leewirsts Konstantins Nikolajewitsch no Pehterburgas reiso us Nizzu; Berlinē un Annoverē fahdas deenas bijis. Leelwirsts Mikael's Nizzas pilfata pee sawas augstas mahtes un wezzas Keisereenes jaw irr nobrauzis. Winau augstas gaspaschas tur arri jaw irraid. — Muhfu Kungs un Keisers schehligi pauehlejis, ka us preekschu itt wissu saldatu behrnus buhs atdoht saweem wezzakeem un raddeem par paligu un tohs buhs peerakstiht pee teem kas galwas naudu mafsa. Teem kantonisteem, kas taggad jaw deenestā irraid, teem buhs palikt deenestā. — Sprantschu Keisera weetneeks Pehterburgā Graws Morris baggatu skaistu preileeni Pehterburgā, Wirsta Trubezkoja meitu par bruhti nehmis. — No Kineseru semmes. Ar Kantones pilfatu Calenderi gan itt neschehligi darrijschi. Ar to bombardeereschanu leels pulks beswaininigu zilweku irr noschauts un ewainohts un dauds simts nammu nodedfinati tappusch. Comehr Gubernaters Jebs naw pardewees. Admirals Seimurs par to nikns, ar 6 leeleem kaxxa-dampfuggeem un 8 zitteem leeleem kaxxa-kuggeem schahvis us diwi stipri apzeetinatahm fallahm (Wantongu) leelā Tihgera uppē, Kineseri gan brangi pretti schahwuschi, bet welti. Calenderu saldati peegahjuschi pee mallas un ar sturmi panehmujschi tahs flanstes. Nu Kineseri pahrbijschees wissi eelehkuschi uppē un peldus gribbejuschi isglahbtees. Pa tuhksoscheem pelsdejuschi, bet lohti straujā uhdēnī apslibkuschi un tikkai mas pulzinsch isglahbees. — Tai laufchanahs ar

Kineseru kaxxa-kuggeem Kineseri gan turreju-schees prettim, bet pa dauds augsti schee schahwuschi, ta ka gahjis pahr par Calenderu kuggeem un lohdes eestrehjuschas leelā lauschu pulka, kas pee uppmailahm skattijuschees. Calenderi 30 kuggus Kineserem panehmujschi un fatedfinajuschi, — 25 kuggi isbehguschi, bet Calenderi teem pakkat dsennahs un arri tohs nomaitahs. Leels pulks Kineseru saldatu ir te nomaitati. — Laggad rahdahs, ka atkal ta konterbandes-andele ar Opijumu ko Calenderi tur wadda (skattees Asias isstahstischana lap-pa 79) ta waina, ka schis karsch iszehlees. 1837. gaddā Calenderi tikkai 39 tuhks. Eistes Opijuma fleppen eewedduschi Kineseru semme, bet nu 1856 gaddā 75 tuhks. Eistes turpu effohf fleppen isandelejuschi un ar to leelu naudu, 30 millj. n. pelnijschi. — — Parisē tee waldineeku weetneeki nu wissu gohdam beiguschi un irr nospreests: ka Kreewi fahdas 300 overstes semmes pee teem jauneem rohbescheem Bessarabiā peedabbu klah, ka ta tukfscha masa klints fallina pee Dohnawas gribwas un Belgrade paleek Turkeem, un ka lihds 30ta Merza deenai Calenderu kuggeem no Mellas juhras un Cistrikereem no Moldawas un Walakajas ja-isheet ahrā. Ta tad nu meers nogruntehts. — — Schweizeri nu taisahs meeru derreht. Sprantschu Keisers un arri Calenderi ditti ar to publejuschees. Schweizeri us Parisi nosuhtijuschi Daftaru Kernu, Napoleönam pasifstamu; tam Keisers apgalwojis, ka, ja Schweizeri tohs Neishatelles zeatumneekus palaidischoht wallam, wiisch un Calenderi (ir muhsu Keisers) pee Pruhschu Kehnina par to gribboht gahdaht, ka Pruhfis to Neishatelles semmi ne muhscham

ne gribboht atnemt atpakkat, bet lai ta paleekohit
itt brihwa pee Schweizereem. Tad nu us
tabdahm fohlischanaahm Schweizeru leela
Nahts nospreeduse, lai tohs dumpineekus wairf
ne teesa, bet palaisch waktam — bet teem ja-
iseet tuhdal no Schweizeru semmes ahrā.
Pehz schi spreediuma arri jaw irr darrijuschi.
Tad nu redsesim to Pruhssis darrihs —
Ne āpelē atkal nelaime bijuse. Damp-
luggis ohstā bijis ar wissadahm karr-
leefahm un saldateem. Ugguns zehlees —
fakka ka tihscchi peelikts — pulwera kambari
un nu ar breamigū pahrsprahgschanu luggis
gaifā skrehjis. At tawas breamas! Wairak
ka 100 zilwei pagallam, pulks grubti eewai-
nohts tappis. Atkal wissas lohgu ruhtes
Kehniaa pilli un pilfata, tifko fataifitas, pa-
gallam. — Kehniasch kahdus 12 no teem las
Sizilijà wina'deen to dumpi bij zehlfuchi un war-
ras darbus darrijuschi, lizzis nofchaut. S—z.

Bischu magasines.

(Wahzemmes bischu strohys.)

Muzzeneeks lai tew pataisa stipru trauku
tihnes wihsé ar wahlu ko warr aiflehg. Ap-
pakkch dibbina lai irr schlehris, jo meddus
irr fmagga leeta kas dibbinu stipri speesch. —
Bet prohti: tam traukam waijag tik leelam
buht, ka tu preeksch ifkatra strohpa, kas tawā
dahrsā, 10 mahrzinā meddus tai magasine
warri eelikt. Kad traufs gattaws, tad ar
wehrdoschu uhdeni ispluzzinajis, leez to ittin
faufu isschuht. Tad nemm kahdu pahru mahr-
zinu skaidra waska, iskaufe to pee lehna filter-
ma — wisslabbaki krabni kad maife issnemta —
un leij to tai traukā eelschā. Nu tik fahzi to

trauku schigli ween ta grohsicht un rittinaht, ka
tas waskis dabbu wissur pee ta kohka peelipt,
un tas traufs ka wahpehcts issfattahs. To
atlikuschu wasku leij drihs zittā traukā. Nu
irr taws magasines traufs gattaws un nu tik
gahda to peepildiht. Ruddeni pee bischu dra-
weschanas atschkirk tohs wisskaidrakus med-
dus kahrus, kas balti dselteni issfattahs un
kur ne kahda meddus maise naw klah; tabdus
nemn preeksch magasines. Meddu eenessis
steidsees to iskahst kamehr wehl filts. Zapebz
leez tuhlin tam traukam durschlakku wissū,
nemm nu ar skaidrahm rohkahm tohs meddus
kahrus, tohs papreeksch labbi ar rohkahm fa-
schkaididams, krauj to durschlakku pilnu. Kad
tas irr zaur kahrts, darri atkal no jauna ta-
pat, libds kamehr tas traufs pilns tohp. Kad
meddus atdissis, tad iskaufe atkal gabbalnu
waska un leij to tam meddum pahri, ta ka ta
waska kahrta kahdu peerendeli zellu beesa tohp
un kad tas waskis atdissis, tad leez traukam
wahlu wissū un aiflehd to zeeti.

Nu irr tawa magasine gattawa, — noleez
winnu faufa un dsestrā weetā wisslabbak
klehti, bet ja gribbi drohschs buht lai pelles
tawu magasini ne fahk pohstiht, tad nowitte
to trauku no ahrpusses ar kalki. — Tā eerikte-
tu magasini tu warri libds 10 gaddeem tur-
reht, un tas meddus buhs labs; — bet ja tew
patihk, tad warri arri ik pah 2 woi 3 gad-
deem sawu bischu magasini pahrjaunoh.

Kahds labbums no tahdas magasines at-
lezz, to kahs prahktigs bischu kohpejs lehti no-
jehgs, wisswairak schogadd.

E. Bottcher.

Laika praweets.

Ne tahtu no S... pilfatina turra kahds
kungs Krohna-muischu us arrenti. Kungs
lohti gudris un prahktigs wihrs, itt ihpaschi
lantu kohpschanu brangi saproht un tadeht
pee augsteem un semmeem par leelu sainneeku
isslawehcts un pee winna wissur Deewa sveh-

tiba mannama. Bet atrohnahs arri dauds mulka laudis, kas dohma, ka fungam ihpascha skohla effoht ar ko laimi peelabbinah un ne-laimi aisdsiht.

Kahdā wassara pashā seena laikā zehlahs ap pußdeenu itt tumfchi un beesi pehrkona mahkon, kas ruhldami us muischas pufi nahk. Us funga ptawahm wiss pagasts pee feena schahweschanas sanahzis; feens buhtu gan drihs faufs, bet leetus buhs drihs klah. Wag-gare, ne finnadams ko darriht, ko ne, woi feenu stirpās likt jeb wesumds kraut, jahj pee funga, kam toreis weesi fabraukuschi, un isteiz satwu klismi. Kungs no schehluma itt dohmigs paleek, iseet us leewenehm mahkonus apluhkoht, waggarim ar rohku ween tik atmett un ee-eet atkal istabā. — Par laimi fazzahs zits wehjisch un aisdenn pehrkona mahkonus fahnus prohjam, jauka faule spihd un mäss wehjisch puhsch — feens irr faufs un tohp tai paschā deenā eewests. Bet waggarim bij zittas dohmas prahtha un winsch fazzija: Ko tur wehrt runnah! Muhsu kungs irr leels laika praweets, winsch tik ar rohku ween atmett un tuhdal mahkonus fahnus gresschahs. Dasch tizzeja un wehl taggad tizz, ka fungam tahds spehks effoht.)

*) Bei starv Latweefsheem wehl tabdi warr buht, kas tizz, mahkon ar rohahm atmettami? To ne gribbu tizzeht. Ja ta — tad gan par dabbas leetahm Lath. Awißes buhtu wairak ja-farunnajahs. Arrajeem gan lohti derretu. — S.

Seemela swaigsne.

Djhaba gr. 38. 31. 32. „Warri tu ta feetira faites safeet? Jeb to Drijena fait aralibit? Warri tu io rihla swaignti lowest favā lajā? un tohs debbes wahrus vahr-saweeem behrneem waddhi?“

Pee skaidras debbes nakti, ja mehnies ne spihd, swaigsnes jo wairak spulgo, un starp schahm swaigfnehm Awißchus laffitais, — ja arri wairak ne, ja ne feetinu, ne tschautru, ne gaisa krusku, ne dahrsu, — tatschu pasihst tahs septinas, ko fauz par greiseem ratteem

jeb par greiseem wahgeom. Saufsim tahs trihs swaigsnes kas lihkumā stahw, par dih-steli, tad tahs zittas tschetrás buhs tee ritteni. Lai laffitais nu nemm no scheem ritteneem tohs diwi pakat ritteaus, lai eeksch sawahm doh-mahm zaur scheem us augschu kahdu gabbalu laisch libniju, lihds kamehr ustrahpe atkal tabdu jo gaischu swaigsn, — tad ustrahpijis to swaigsn, kas muhsu azzim ne kahp ne aug-stati, ne nolaishahs semmaki, — ka tahszt ittas swaigsnes, kas eet gan leelaka gan masakā rinki no rihta-pusses us wakkara-pussi, — bet paleek arween tai paschā weetā, lai irr seemela lai irr wassara, un weenā gaddā kā ohtā. Scho swaigsn fauz par Polar-swaigsn; winna rahda seemela pussi, warr tad to fault arri par seemela swaigsn. — Zelta wihri, juhrā un sweschahs semmēs, preezajahs, kād scho swaigsn reds pa nakti, jo zaur tam winni sinn isschikrit seemela pussi, un tapehz atkal, ka tai prettim irr deenas-widdus jeb faules puse, un ka tam, kas skattahs us seemela swaigsn, pa labbu rohku irr rihta-pusse, kur faule lezz, un pa kreisu rohku wakkara-pusse, kur faule no-eet. Us to paschu pussi kur seemela-swaigsn, — rahda arri kompassa, — rahditais kas kugginekeem, — tapehz winni un gan arri kād debbes apmahkus, sinn kur ta swaigsn stahw; — bet pirms to gudribu bija panahkuschi, — kompassu par waddoni nemtees, kugginekeem leelaka juhrā seemela swaigsn bija weenweenigs waddons nakti, — un faule deenā, un kād debbes bija apkahjufes ar padebbecheem, un semmi no kugga wairf ne warreja redseht, tad ar kuggineeka gudribu arri bija pagallam; kād tur-klah wehl wehji tam danzoja apkahrt, winsch ne sinnaja kur braukt kur ne braukt, un steidsahs ka warretu kautkur peetapt pee semmes un tur twertees.

Seemela swaigsn mums stahw labbi aug-sti. Jo tahtaki nu zellā dohdahs us winnas pussi, — jo augstakā weetā swaigsn rahdahs, — un jo auftaka ta semme kurrā

eetohp. Tapebz Pehterburgā, kas mums us seemela püssi, pa seemu auksak' ne pee mums, un seema arri ilgaki pastahw. Kas no Pehterburgas (flattees lantkahrte) eetu wehl tahak' us seemela püssi, — us baltas juhreas mallu, un wehl wairak' us augshu ne ka lantkahrte warr rahdiht, — tas nahktu, — ja warretu notapt salnuma, juhreas un leddus deht, — tähda weetä kur seemela swaigsne tam stahwetu itt teesham pahr galwas, — un tur wiss niknains salnumis, zauru gaddu seema ween, pa wirsu debbeefs, appaksch kahjahm un wissur zikkur azziis ween warr panahkt, leddus un leddus ar fneegu. Echo weetu wehl ne weens zilwets naw redsejis. Bet labbu gabbalu jaw preeksch tam sahkahs leddus wissu apklaht, un irr seema zauru gaddu; fauli gan drihs puussgaddu ne mas ne reds, tapebz ka fchi ne mas ne zellahs, — un ta atkal, sahku se rahditees, gan drihs puussgaddu weenadi ween wirsu, bet paleek arween ittin semmā, jebshu leelā rinkī, kurrā ta skruhwejahs pa preekschu us augshu tad us appakschu.

Bet ja Alvischhu laffitais dohdahs zellā us to püssi, kur faule stahw deenas widdū, —

arween tahkaki, — tad redsetu arri ka seemela swaigsne tam stahwetu arween semmaka, un jo semmaka wiinna stahw, jo ihsaka seema, jo garkaka wassara, jo filtaka semme, — tapebz ka faule arri pa puussdeenu dauds augstaki stahw ne ka pee mums. Ja tad nu zelsch tevi westu us paeschlu Alviku zauri zaur Saäras tuksnesi, melnu zilwetu semmē un tur zauri wehl labbi leelu gabbalu, ta ka no Stalijas semmes appakschgalla nemits, tewim buhtu wehl feschfimts juhdsu mugguram pakat, tad tu buhtu wisskarstas semmes weetä, seemela swaigsne tewim stahwetu ittin turpat appakschā, kur isskattahs, — ka semme ar debbeefs salaistohs, — un faule tewim eetu ikdeenas pahr taru galwu pahri, rihtös pulksten feschöds uslehdama, wakkara pulksten feschöds nolaisdamees. *)

H. R.—II.

*) Tas debbeefs=tullis, ko Latv. draugu heedriba argab-dajuse, tewim israhda to seemela=waigini un wissas zittas swaigsnes. Par 7½ kar. f. echo tulli taggad varri dabbult. Nihgā pee Dr. Buchholza, Pehterburgas preekschpilsteia, seelsā celā, Buchholza nammā, un Jelgawā pee

Schutza.

Labbibas un prezzi tirgus Rihgā tāl 14. un Leepajā tāl 12. Janvar 1857 gaddā.

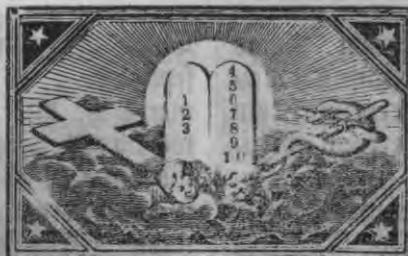
M a k f a j a p a r :	Rihgā.			Leepajā.			M a k f a j a p a r :	Rihgā.			Leepajā.		
	R.		R.	R.		R.		R.		R.	R.		R.
1/2 Tschetw. (1 puhru) rudsu . . .	2	40	2	—	1/2 puddu (20 mahrz.) djsesse . . .	—	80	—	90	—	—	—	—
1/3 " (1 ") kweeshu 3 libds	3	50	3	30	1/2 " (20 ") tabala . . .	—	85	1	60	—	—	—	—
1/3 " (1 ") meeshu 1,90 —	2	10	1	80	1/2 " (20 ") fchlihtu appiu	—	—	2	50	—	—	—	—
1/3 " (1 ") ausu . . .	1	—	—	90	1/2 " (20 ") schah. zuhlu gall.	3	—	2	20	—	—	—	—
1/3 " (1 ") firnu	2	50	2	30	1/2 " (20 ") frohna linnu	1	65	2	—	—	—	—	—
1/3 " (1 ") rupju rudsu milt.	2	20	2	15	1/2 " (20 ") bratka linnu	1	25	1	—	—	—	—	—
1/3 " (1 ") vihdeletu "	3	—	3	--	1 muzzu linnu fehlu . . .	5 libds	6	—	7	—	—	—	—
1/3 " (1 ") kweeshu mil.	3	50	3	75	1 " filku . . .	—	13	50	14	—	—	—	—
1/3 " (1 ") meeshu putraim.	2	90	2	50	10 puddu farkanas fahls . . .	—	5	15	5	—	—	—	—
10 puddu (1 birkawu) feena . . .	4	—	1	50	10 " baltas rupjas fahls . . .	—	5	—	4	60	—	—	—
1/2 " (20 mahrz.) kweesta . . .	3	20	3	30	10 " " fmalkas . . .	—	5	25	4	20	—	—	—

Brihv drīkeli.

No juhemallas-gubernements augstas valdischanas pusses: Oberlehrer G. Blaese, Zensor. Jelgawa, tāl 15. Janvar 1857.

No. 5.

A w i s c h u
B a s n i z a s
 Nr. 3.

peelikkums.
s i n n a s.
 1857.

I. Tahnis Sobjefki, Pohlu Keh-ninsch.

(Statues Basnizas nraas Nr. 2.)

Wissa Pohlu semme kurneja par tahdu kaunapilnu meeru. Leeli fungi sanahze sawā runnas-deenā, un spreede, ka to meeru waijagoht ispohstiht. Lee prassija Sobjefki, zit winnam karraspehka waijagoht Turkus isdsiht? Tas atbildeja: „Ar 60 tuhfst. es juhs no Turku juhga dohmaju atpestiht. Jums naudas naw? Krakawas pilli selta irr deesgan; woi gaidiseet lamehr Muāmeds nahfs to panemt? Jeb woi juhs dohmajeet wehl Turkeem par wehrgeem palikt? Muhsu tehvi ta naw dohmajuschi.“

Tas wahrdē ne bij par welti runnahts. Runnasdeenā tilke nospreests, meeru bes kaweschanas ispohstiht, un Sobjefkim usdohts eenaidneekam pretti eet. Scho reis tam bij 30 tuhfst. karraspehka, ar 40 leeleeem gabbaileem. Labs un drohsch pulks, bet kas tas bij prett 120 tuhfst. Turkeem un 60 tuhfst. Tartareem? — Sobjefki isgahje 1stā Oktbr. 1673 ar sawu pulku, un dewahs us Kotschim pilsehtu, kur Turku augstakais wirsneeks, Gusein Pascha, stahweja ar 80 tuhfst. wiss stiprakeem karraspehkeem. Kotschima irr stiprs pilsehts, Icelas Onjestera-uppes kreifa pufse, us auasta akmins kalna ustaifights, tik ween no wakkara pusses usnemmams.

9tā Novemberi Sobjefki stahweja preeskch pilsehta. Zitti Pohlu wirsneeki, redsami to stipru pilsehtu, teize, ka tas ne effoht usnemmams, un ka waijagoht dohtees atpakkat. Sobjefki isfauzahs: „Atpakkat mehs ne warram. Enaidneeks muhs eedsihstu schōs purw-

jōs, un muhs noslihzinatu. Labbač meklesim nahwi us pilsehta walneem. Es ne bihstoħs no eenaidneeka spehka, bet ween no juhsu mastizzibas. Woi tad juhs gribbaht, ka juhsu behrni sawā laikā sazzitu: „Ja muhsu tehvi ne buhtu behguschi no Kotschim, tad mums wehl buhtu tehwu-semme un kristiga tizziba?“ — Tas wahrdē teem gahjee pee firds. Wissi palikke drohschi, un wehl tai paschā wakkara Wallokeru un Moldaweru karraspehks, kas ween peespeests Turkeem bij liħds gahjis, paħrgahje us Pohlu pufsi, zaur ko schee palikke stipraki sawā drohschumā.

Nakti zehlehs breesmiga wehtra ar sneega putteni, un tahda falna, ka Sobjefkam wissu nakti waijadseja likt munstereht sawus laudis lai ne nosalst. Ohtrā riħta tas gahje garr saweem pulkeem isfauldamas: „Brahli! to Deewi irr darrijis; eenaidneeks irr juhsu rohkās; pats Deewi wianu irr uswarrejis. Juhs scho nakti dauds effat iszeetuschi; Turki dauds wairak. Schee Asias zilweki tahdu saltumu ne mahk panest; raugait ka wianu ar pulkeem aisfreen no walneem. Karra wiħri! peeminneet, ka juhs karrojat preeksch sawas tehwusemmes, un ka Jesuš Kristus karro ar jums! Par pußtundu mehs effam tur augħċha, pee taħs apseltitas telts!“

No firga nokahpis, tas pats eet saweem kahjnekeem preekschā. Turki, kureem tahds saltums un puttens bij nepanessama leeta, wissi bij eegahjujschi sawas teltis, ne dohma-dami, ka tahdā laikā Pohli winneem warrehs useet. Ta notikke, ka Sobjefki bes nekahdas leelas prettistahweschanas, warreja peepildiħt graħwju, un paħr teem paħreet, un ka

Pohki stahweja pee pilsehta muhreem, pirms Turki to dohmaja. Zits kahp zittam us pliezzeem, zits par zittu uslehz ar trepphehm, un par puissstundas laika Pohlu karrogs wizzinajahs us Kotschimas muhreem.

Gan nu janitschari wehl dohma pretti turretees; bet atkal no zittas pusses Sobjeska karrawihri lauschahs pilsehta eekschä. Gusein Pascha mickle ar sawu karrapulku pa laivas tiltu dohtees us Onjesterla labbu pussi, un Turki wissi us to pussi aisskreen; bet jaw Pohki irr preekschä, un Turki fasturmeju-schees, tohp eedsichti Onjesterla uppē eekschä, un noslilikst kahdi 15 tuhkestofchi. Geeksch-pilsehta, Sobjeski winaus apkauj pilnas 3 stundas, kamehr wiss Turku spehks irr pagallam. 40 tuhkest. gult nokauti us walneem un eelahm, un puissdeena Sobjeski ar sawu karra pulku, schai breefniigā laufhanas weetā mettahs zellös un dseed: „Deewo Kungs mehs slavejam!“

Ta bij kaufchana pee Kotschimas, 11. Novemberi 1763. Kehnisch Mikkels par scholeelu uswarreschanu wairs ne dabbuja preezatees, jo tas 9tā Now. bij nomirris gruhtā wahjibā.

II. Sobjeski isglaubb Wihnes pilsehtu.

Pehz Kehnina Mikkel aiseefhanas, Pohleem bij ja-usnemm jauns waldineeks. Tur nu atkal bij leela strihde, kureu usnaemt. Zitti gribbeja Sprantschu Prinzi Kondee, kas bij leels karra kungs, zitti Eistreikeru Prinzi, Kahrli no Lotringas, kas tapat bij warrens karra wihrs. Pehz 28 strihdu deenahm, kahds Pohlu leelkungs issauzahs: „Man rahdahs, fa mums naw ja-eet us fweschahm semmehm, kas muhfu paschu widdū irr Kotschimas uswarretais.“ Wissi atsinne ka schee wahrdi bij patesiba, un issauzahs weenā balsi: „Lai dsibwo Kehnisch Sobjeski.“ Ta Sobjeski tikke krohnehts, un us wissahm eelahm un laukeem warreja dsirdeht to preezigu faufschanan: „Nu

Turki un Tartari wairs ne ispohstih muhfu semmi.“ — Sawā jaunā weetā Sobjeski meera ne bij. Winsch dewahs atlal bes kawefchanas eenaidneekeem wirsū, to pagallam isdsinne no Pohlu rohbescheem, un to preepeede meeru taifsh, kurrā wissas semmes, kas winaam Budkazes meera-nolihfschanā bij atdohas, winaam atkal tikke atremtas. — Ta bij Zurawowas meera notaifschana.

Desmit gaddu Sobjeski ta waldijs par Pohlu semmi ar ne redsetu gudribu un taifnibu. Tad us reissi zaur wissu Ciropi atkanneja jaunas waimanas un kleegschanas; jo Turki ar 300 tuhkest. karraspelkha bij eelau-schees Unguru semme, to wissu usnehmuschi, un dewahs ahtri us Eistreikeru Keisera pilsehtu Wihns, gribbedami to darriht par sawu ohtru galwaspilsehtu. Wissa Wahzsemme bij istruhku sees un drebbeja. Rohmas Wahwesis brehze un Kleedse sawas bailes; un Wahzsemmes Keisers neko dauds ne warreja Turkeem pretti turretees, jo tam tai paschā laikā bij karsch ar Sprantschu Kehnina Ludwiku XIV., kas ar leelu karraspelku jaw stahweja pee Reines uppes. Schis blehdigs un nikns Kehnisch, gribbeja panemt Wahzsemmes labbaku pussi. Elsafu un Lottringu, kas winaam arri isdewahs; tapehz winsch ar Turkeem bij beedrojees, un tohs tilkam pa-skubbinajis, kamehr tee ar tilk warreneem spehkeem Wahzsemme celsausijahs.

Ko nu Wahzsemmes Keiseram darriht prett scheem abbeam breefniigem eenaidneekeem? Kad winaam ar sawu leelaku karraspelku bij jastahw prett Sprantscheem, tad winsch Turkeem wairak ne warreja prett suhiht, fa kahdus 30 tuhkest. karrawihrus, kam Kahrlis no Lothringes bij par wirsneku. Schim preeksch tahda leela Turku karraspelkha bij ja-atkahpjahs atpakkat libds pascham Wihnes pilsehtam. Pats Keisers atstahje sawu galwaspilsehtu, un ar winnu kahdi 60 tuhkest. eedsihwotaji, ar wissahm feerwahm un behrneem. Pascha Wihne tik ween palikke kahdi 15 tuhkest. karrawihri, un 5 tuhkest. birgeri un studentes, kas sawu

pilsehtu gribbeja aissstahweht prett eenaidneekem. Gan mas pulzinsch; bet teem bij par waddoni wihrs, pilns garra un spehka, Graws Rihdigers von Stahrenberga, kam nekahdās breesmās ne truhke ned̄s padohma, ned̄s drohshibas.

14tä Juhljä 1783 Turku Leelwisiirs Mustawa stahweja ar wiſu sawu karraspēhku preeksch Wihnes muhreem, un fahze tohs fāschaut ar 400 leeleem gabbaleem. Jaw peh̄z pahru neddetahm, muhei bij tīk stipri sadragati, ka Turki warreja fahkt wiineem useet ar sturmefchanu.

No Ischas Aug. deenas lihds 3schai Sept. deenai Leelwisiirs fawus laudis d̄sinne peeza desmit reises us sturmefchanu. Bet pilsehta stipri aissstahwetaji ne peekussisch, naktis islahpija tahs fāschautas weetas ar semmes-maifeem, un deenās stahweja usnahzejem pretti, ka dselses muhris. Comehr bāds fahze schohs stiprus wihrus mohziht, ta ka teem bij ja-eho talku un fannu galla. Jaw winni no Steppina basnizas augsta tohrna, ar sihmehm dewe finnas Kahrfam no Lothringas, ka, ja palihdsiba ne nahfschoht drihs, schee wairs ne ne warroht pretti turretees.

Un schi palihdsiba nahze. Wahzsemmes Keisers fawās behdās nelur palihdsibas ne warredams dabbuh, bij fuhtijis pee Sobjeska. Winna ministers, un Pahwesta Kardinals, Kehninan bij krittuschi pee kahjahn, un luhguschi, lai nahkoht ahtri ahtri paligā. Keisera ministers sohlija Kehninan wiſu Un-guru semmi, ja isglahbschoht Wihnes pilsehtu. Sobjeski atbildeja: „Es ne präfſu algas par to, kas mannim ka Kristus kālpam peederrahs darriht. Es iswilkſchu sawu sohbinu prett netizzigeem, un ne palikſchu meerā, kamehr winni irr aisdſihti.“ Pats tad bes kawefchanas taſifjahs par paligu nahkt.

11tä Septemberi 1783 Sobjeska leeli gabali pirmo reiſi rihbeja no Kallenbergas Augusta falna, kas irr turvumā pee Wihnes, sianu doht pilsehta aissstahwetajeem, ka palihdsiba irr fahltu. Wiss kristigs karraspēhks bij 70 tuhlest. leels; starp scheem 20 tuhlest. Ei-

streikeli, 10 tuhlest. Sakschi, 12 tuhlest. Baijeri, 10 tuhlest. zitti Wahzeſchi, un 20 tuhlest. Pohli. Par wirsneekeem bij fahlt: paschi Sakschu un Baijeru Kuhrwirſti, 6 Wahzsemmes Erzogi, un 5 Keisereenes brahki. Wissi ſchee weenprahrti eezehle Sobjeski par sawu augſtaku wirſneetu.

12tä Septemberi, rihtä agri, Sobjeski ar Kahrli, Lothringas Erzogu, eegahje masā Kallenberges basnizā, baudiht fwehtu wakarchdeenu. Tad ſirgam uſkahpis iſſauzehs: „Eima nu drohſhi eenaidneekam wirſu; jo Deewſ karrohs ar mums.“

Lehnitum kristigs karraspēhks, tschetrās rindes nokahpj no falna ſemmē, kahjineeki preefschā, jahtnecti no pakkatas. Leelwisiirs to redsedams, dohma wehl weenreis ar wiſu ſpehku pilsehtam eet wirſu, un us ahtru rohku to usnemt, pirms eenaidneekahs nahks. Bet pilsehta aissstahwetaji, redsedami ka paligā jaw fahlt, turrahſ jo stipri, un lai gan janitschari jaw uſkahpj us muhreem, tee arween no jauna tohp nogruhſti. Par to laiku, kur Turki wehl darbojahs ap pilsehtu, Sobjeski teem usnahk no pakkatas. Ap puſſdeenaſ laiku, wiſch wairs nau tahlu no paſcha Leelwisiira telts. Taggad ſchis eerauga to ſelta lohdi un ſchkehpū, kas arween Kehnina preefschā tohp nests, un Leelwisiirs ne tizzejis ka Sobjeski jaw fahlt, fabihjees iſſauzahs: „woi redſeet? pats Kehninch teſcham fahlt.“ No abbahm puſſehm laufchana pastahw lihds pulkſten peezeem waſkarā. Tad Sobjeski manna, ka Turki ar barreem fahkt atpakkat dohtees. Pats faweeem laudim preefschā edams, mett sawu ſchkehpū us preefschū, un iſſauzahs: „Ne mums, Kungs Zebaöt, ne mums, bet Tawam wahrdam dohd gohdu!“ Nu Pohltu jahtneeki ar warru laufchahs eenaidneeka rindās eekſchā, kas preefsch Kehnina fahruzees, fahkt behdſin behgt. Leelwisiira drohſhums irr pagallam. Ar affarahn tas falka us Tartaru Kahnu: „Palihdsi man ja marri!“ Bet tas atbild: „Woi redſi Pohltu Kehnini? Ja tas tur irr, tad ne kas ne palihds, tad jabehg.“ Ar ſcheem wahrdeem tas pats behg-

ſchus aiſjahj prohjam, un wiſſ Turku karra-
ſpehks winnam pakkat. Pulksten 6ſchöd Sob-
jeſki ſtahw Leelwiſira telti!
(Turplikam beigumis.)

Jaunas finnas.

Genüä ſilſata, Sardinjeru Kehnina walſti, taagad fahl taisiht pimo Ewangliuma tizzigu baſnizu. Tur Kattoti lihds ſchim ne buht ne bij wehlejuſchi tahdu baſnizu taisiht. — Par pateižibu ka Deewoſ Neäpeleſ Kehnina no ſlepkaſa rohlahm iſglahbis, wiſſa karra-ſpehks tai weetä kur ta nelaime notiſkuſe, leek jaunu baſnizu zelt, un atkal Neäpeleſ ſaupmanni un birgeri ſamettuſchi naudu un leek taisiht nammu, kur nabbagus un behrnuſ apkoht. — Par iſe to nokautu Wirsbiſkapu ſiburu glabbauſchi ar warren leelu gohdu un ſtahti; lihkiſ 3 deenā ſaudim tappiſ rahiſts leelā Notterdahmes baſnizā, baggatās biſkapa gohda drehbēs iſgehrbts. Lihkiſ gullejīs 3 ſahrkōd; 2 no dahrga kohka un trefchais no ſwinna taisihts. Augſti biſkapi un preeſteri deen' nałt ſtahwewuſchi ſahr- kām wiſſaplaht, dſeedadami, Deewu luhg- dami un bes finnas dauds laufchu nažiſ to re- dſeht un Deewu luhḡt; — bet arri dauds tahdu bijuſchi, kaſ dewuſchi preeſtereem ſawuſ laſkatus un zittas leetas un luhguschi, lai tais ſeekoht us nokauta Wirsbiſkapa wahti kruhtis; jo tahdu laſkatu jeb leetu nu grib- boht glabbaht un zeeniht ka kahdu ſwehtu dahr- gu peeminneſchanas leetu! — To paſtdurtu biſkapa ſirdi tee iſgreesuſchi un ſudraba traufa glabbaſchoht tai baſnizā, kur wiſſch nokauts tappiſ. To ſlepkaſa taggad noteſajuſchi.

S—3

Latweefchu-beedribas finna par jaun- nahm grahmatahm.

Kriſtigu rakſtu gahdataji Rihgā iſlaiduſchi masas grahmatinas ſawadi behrneem par

mahzibū un jauku laſſiſhanu, kaſ puſchlotas ar fmukkahm bildehm wahla preeſchpuſſe un pakkalpuſſe. Iſr 20 maſas grahmatinas un iklatra grahmatinā ſawahds ſtahtſtſch. Tee wirſrakſti iſrahda kahds ſtahtſt ſkatrā grah- matinā. — Jateiž, ka grahmatinas jo labbas, i hſti kriſtigas un behrneem eedohd prahtā un ſirdiſ derrigas mahzibas. Par lehtu nau- du wiſſas warr dabbuht, jo kad pa diwpaſd- miteem nemm, tad iklatra tikkai 5 graſchi makſa un ja mahzitaji tais apqahda, tad arri par to paſchu lehtu naudu iklatri ihpaſchi warr dabbuht. Par itt lehtu naudiā arri dabbu- jams: Luttera maſaiſ ſatkiſmis ar di- wahm bildehm, un atkal Luttera ſatkiſmuſ ar 32 fmukkahm bildehm ſtiprā wahla eeffets, makſa 20 kap. Dasch preeſs un dascha mah- ziba mahju-behrneem buhs arri ar tahn 25 bildehm, kam perſchini rakſtiti appaſchā un ko noſauz tā: Bildites ar perſchi- neem, ko iſdallih tkiſtigu ſauhū behrneem mahjās un ſkohlās. Rih- gā driftehts no kriſtigu rakſtu gah- datajeem. Rihga 1856. (makſa 12 kap.) — Uviſchu laſſitais, kaſ gribb ſcho jeb to no ſchahm grahmatinahm eegahdatees, lai luhdſ ſawu ſee- nigu mahzitaju, kaſ gan ſabprah tām to eegah- dabs. Warr arri dabbuht par 5 ſapeikeem diwas bilden, Biſhele eeleekamas. Weena iſti ſeemas ſwehtu bilde, rahda to jaunpee- dſiimmuſchu behrniāu Jesu pehz to ſwehtu ſtahtſtu Luhl. ew. 2, 15—20; ohtra rahda pehz Matt. ew. 2, 1—12. tohs gudrus no au- ſtruma ſemmes, kaſ paſemmojuſchees ar ſawahm dahuwanahm preeſch ta ſwehta behrna. Kaut tahdu biſchu kaſ ſwehtus notiſkumus pee- minnā zelt, jelle buhtu wehl wairak! Sohlitas gan. Lai Deewoſ tas Kungs ſcho gahdataju publikau ſwehti!

Berent,
Latv. beedu preeſchneels
Widiemme.

Klaſſohn,
Latv. beedu preeſchneels
Kuziemme.

Schulz,
Latv. beedu wezzaloſk

Bribo drifteht.

No juhmaslaſ-gubernements augſtas valdiſchanas puſſes: Oberlehrer G. Blaſeſe, Zengarā, tās 29. Janvar 1856.

Awischu

Missiones

Nr. 3.

peeliffums.

finnas.

1857.

Mihleem missiones draugeem.

Muhfu missiones finnas no jauna gadda atkal fahkuschas pee jums aiseet, ne ween jums stahstiht, ka Deewa walstiba pleschahs pee paganeem, bet arri juhs luhgt un aizinaht ar labbu prahstu un preezigu firdi peepalih-dseht pee missiones fwehta darba. Ka Pah-wils tas apustuls fakka (1 Kor. 8, 1.): ta at-sihschana uspuhsc, bet ta mihlestiba nstaifa, ta arri irr pee schihs leetas: — prohti, sin-naht tikkai par missiones puhlinu un fwehtibu wehl ne ko ne lihds; bet buhs mums arri dsch-tees us to, ka zaur mums schis missiones darbs un fwehtiba wairuma eet. Muhfu missiones finnas ne gribb buht jums par laiku kawelli, bet tahs gribb par pamohdinatajahn buht juhs tizzibas un mihlestibas eeksch ta Kunga, tahs gribb jo wairak juhs mahziht, lai fajutteet, ka mehs effam dauds weena meesa eeksch Kristus, bet fawā starpā zits zitta lohzeekli (Reem. 12, 5.). Muhfu Kungs Kristus irr preeksch wisseem laudim atnahzis pasaule, ka jaw tee engelischi winna peedsim-schanu meesā fluddinaja: mehs jums fluddinajam leelu preeku, kas wisseem laudim notiks (Luhk. 2, 10.); eeksch winna mehs wissi effam weena meesa, un arri tee pagani lihds ar mums teem kristiteem irr lohzeekli pee tahs paschas meefas, kurras galwa irr Kristus. Lohzeeklis no tahs paschas meefas lohzeekla ne warr atrautees, bet zits zittu kohp, zits zittu apgahda. Ka arri mehs ne warram no teem paganeem atrautees, nedfs tohs aismirst, bet

tee mums arti kohpjami un apgahdajami. To luhsami ne aismirsteet wis, mihlee draugi, un tadeht ar to dahwanu ko jums ikweenam tas Kungs irr devis, winnaus ar apkohpeet. Zittam tas Kungs irr devis laizigas mantas un baggatibu, zittam spehku, weffelibu pee meefas, zittam to garru tahs mahzibas, zittam to garru tahs luhgschanas: lai schahs ta Kunga dahwanas arri teem paganeem par labbu naht. Juhs taggad no muhfu missiones sinnahm paschi sinneet,zik dauds wehl irr pasaule tahs paganu negantibas, juhs sinneet arri, zik dauds tur darba un puhlinu wehl pеeteek, zik dauds wehl jastrahda, ka ta Kunga wahrdi pildin peepildahs; ta semme irr pilna tahs atsihschanas ta Kunga, ka uhdens to juhras dibbeni apklabj (Jes. 11, 9.); un zik maf tomehr wehl irr strahdahts! Un zik libds schim pee mums irr strahdahts? Es to skaidri ne sinnu, bet to sinnu, ka missiones fwehtais darbs warr buht dauds weetahm irr fweocha un nepashstama leeta. Woi tad nu ne buhtu labba leeta, kad dabbatum arri par to kahdas finnas, ka schi leeta muhfu draudses weizabs? Woi tas ne buhtu par leelu un saldu preeku netween, bet arri par derriku pamohdinachanu mums wisseem, kad mehs sinnatum, ka mehs weens obtrs ne strahdajam weeni paschi, bet weetu weetahm tahs paschas fwehtas eran-geliuma tizzibas beedri zits zittam rohkas fneeds us to paschu darbu? Tadeht gan esmu jaw fennak luhsis ar wahrdeem ar raksteem, lai tahdas finnas man peesuht, ka ikkaträ draudse missiones darbs un puhlinisch schir-

rah̄s; bet lihds schim par welti; no diwi Kursemmes draudsehm tickai tahdas sianas esmu dabbujis; woi par wissahm zittahm Kursemmes un Widsemmes draudsehm, no kurrahm tahdas sianas ne esmu dabbujis, gan warretu spreest, ka tur par missioni ne mas ne behda? To teefscham ne buht ne darrischu ned̄ drifftu darriht. Tadeht wehl ohtru reis itt mihti luhdsohs, wissuwairak juhs mihlee un zeenijami ammatabeedri, ne kawejetees ilgak mums tahdas sianas atlaist. — Zefschu nu gan irr leegts, no few pascha ko isflaweht, jeb ar sawu puhlinu leelitees, tad tomehr gribbam ar ihseem wahrdeem stahstiht, ka pee mums ar to leetu eet; Deewos mans leezineeks, ne leelishanas deht — jo mums arri naw dauds ko leelitees un teiktees, bet pamahzishanas un ustaisishanas deht; jo mehs zerrejam, ka jums arri labs prahts buhs dsirdeht no mums, jo mehs effam lohzelki sawa starpa. — Tas taggad buhs diwi gaddi, kad swaigsnes jeb ta Kunga atspihdeschanas deenā sawai draudsei stahstijam par paganu tumfibū un missiones dorbu un arri luhdsam, ka ikweens preesch missionareem no labbas firds kahdu dahwani-nu atmestu. Kad pehz basnizas pehrminderi uppurunaudu eeneffe dreßkambari, tad atrad-dahs starp zitteem naudas gabbaleem wessels spohschs rubulis. Es Deewam pateizu par teem miheem denejeem un ka wisch pehz sawas schehlastibas muhsu wahjai leezibai un luhgschanai bij spehku dewis pee lauschu fir-dim pee-eet. No ta laika ne ween ikgaddus at-spihdeschanas deenā sawas missiones svehtkus svehtijam, kurreds draudsei stahstu par paganeem un winnu atgreeschanohs pee kristigas tizzibas, bet arri uppurus lassam no draudses preesch miheem missionareem. Bet no ta pascha laika firds un prahts mums neßahs wehl wairak par to leetu gahdah. Da ar laiku apnehmamees jums zaur muhsu Awisehm ihpaschas missiones sianas laist, kas nu taggad juhsu rohkas irr. — Arri scho gadd sawas missiones svehtkus svehtijam atspihdeschanas deenā ir Latweeschu ir Wahzu draudse;

uppnru naudas no abbejahm draudsehm flassija wairak nekà 5 rub. — gan wehl ma-fums, bet zerrejam ka us preeschhu buhs wairak. Bes tam arri weens kristigs fainneeks muhsu draudse jaw fennat ikgaddus mehds at-nest sawu ihpaschu dahwanu preesch missio-nareem ar to mihtu wehleßchanu: „lai Deewos winneem palihds us winnu gruhtem zelleem.“ To salaffitu naudu mehs nosuhtam pee Neand er a zeen. mahzitaja Telgarvā, kas to tahlaik aisuhta pee missionara Ha hn deenas-widdus Awrikā; tas pats no muhsu mallas turp irr a isgabjis un spebzigi strahda pee Eerutautas. — Nu, mihlee draugi, warr buht zits scho sinnu lasshoft, isfaulfees: kas tad leela leeta ar teem 5 rubleem, — ka ihpaschi par to stahstiht! Zefschan leela leeta ta naw, un ja gribbeet skaidri sinnah, mehs ar to wairak sawu kaunu, ne ka sawu gohdu stahstam. Bet eesahkums tomehr irr, un par to lai tas Kungs irr flawehts. Leels preeks mums buhtu, kad warretum jums no zittas kahdas draudses stahstiht, ka tas Kungs tur wairak to lauschu firdis irr pamohdinajis us scho svehtu leetu.

Un tahdu preeku tas Kungs mums un jums pateesi nu irr atwehlejis. To tikko bijam bei-guschi schahs sianas rakstiht, tad dabbujam grahmatas no Krizburgas mahzitaja kas ta raksta: „No pirmas atwentes lihds scha gadda atspihdeschanas deenai mehs sawa draudse effam salaffijuschi mihlestibas dahwana, un effam dabbujuschi no wairak ka 1200 draudses lohzelteem ar wissu simts tri hsd esmits un peezus rub. fudr. naudas, no kurreem 45 rub. 86 kap. mehs paschi sanemam, muhsu 22 basnizas pehrminderi 89 rub. 33½ kap. — Kad nu muhsu eesahkums deesgan prezigs! Tas Kungs lai nu svehti schahs dahwanas un lai arri mums palihds ka muhsu mihlestibas karstums ne rimst. Awischu un missiones sinnu lassitaju pee mums wehl mas, tickai 33.“ — Ko nu fakkait, mihlee lassitaji, woi tas Kungs arri muhsu widdu ne spehj tahs firdis lohziht un mihlestibas ug-

guntinu eeschkilt? Lai eedeggahs un degg jo prohjam swehtas leefmas! Deewa swehtiba lai irr pee schahm mihlestibas dahanahm, pateikschana tam mihtam mahzitajam un winna draudsei, pateikschana no mums, pateikschana wehl wairak no teem nabbageem paganu brahleem tahlumâ!

Gr.

stees un dsihwoht, ta ka par kahdeem gaddeem jaw leels meests tur eetaifijahs, un muhsu missionari teem paganeem pasifik par mahzitajem un par preekschnekeem, kas winnus waldija un teesaja. Lihds ka to sweschu paganu wallodu tik tahlu bij eemahzijuschees, tad arr tuhlit eesahze teem paganeem to weenigu Deewu pasluddinaht, un to ko winsch suhtis pa-faule, tohs grehzineekus isglahbt, Jesu Kri-stu. Tad ustaifija masu basnizinu, kur ewangeliuma wahrdi flanneja Pestitajam par gohdu. Bet zik gruhti un gauschi ta Deewa fehklia usdihge. Tapat ka ta semme tai tuksnessi fausa un zeeta, tapat ar to lauschu firdis pahrwarri zeetas, ka ne warr tahn peekluht. Drihs gaddi pagahje, kamehr Deewa gars weena pagana firdi bij pamohdinjis un ap-gaismojis, ka no sawas tumfibas gribbeja at-greestees us Jesus gaismu. Pehz tam jaw gan ta ka deena sahze aust, ka arween wairak kristigu tizzibu peenehme; un arridsan weens leels un warrens paganu waldneeks jeb Keh-nisch, wahrdâ Jonkers Ahprikans lik-kahs kristitees. Bet schis pats bij tahds, no ka tas Kungs jaw sazzijis, ka tas neschlikhsts gars, no ta isgahjis, meeru ne atrehd, ka-mehr ar septineem zitteem garreem atnahk kas jo nikni un tohp pehz ar to zilweku niknaki, ne ka papreeksch. Ta schis Jonkers, jaw pirmak eeraddis weenumehr zittus pohticht un aplaupiht, ilgi wis ne panesse to kristigu meera dsihwoschanu; bet drihs atkal dewahs us karru un us warras darbeem, un dauds-reises tohs missionarus ar wianu kristitu pul-zianu pohtija, ta ka teem atkal bij ja-eet tah-laki zittas weetas mekleht, un to Deewa-tih-rumu, ko ar tik gruhtahm mohkahm bij ap-strahdajuschi un ar dauds affarahm apsazzina-juschi, atkal atstahje. Nu muhsu missionari aissgahje tahlaki us zittu paganu tautu, ko sauze par Eeru-tautu. Dur wissuwairak tas missionaris Hahn, — tas pats, kas no muhsu Widsemmes laudim irr, un kas aisspehrn no tur-renes sché atnahzis, mums dauds stahstijis par sawahm gruhtahm mohkahm, — derinus gad-

Kahdas missiones sinnas.

Behdas starp paganeem.

Kahdas bailes un breefmas teem mihleem missionareem, kas wissu atstahjuschi, sawam Kungam padewuschees, jaw daschfahrt us zetta jazeesch, kad pahr juheu un pahr tuksnescheem aiseet us tahlajahm paganu tautahm, no ta jaw effam stahstijuschi schinnis lappas. Osirdefim nu ka teem pascheem tur paganu semmes irr gabjis, kad to paganu tumfibu gribbejuschi apgaismoht ar ewangeliuma gaismu. Tur Awrika us deenas-widdus pussi dsihwo daschadas paganu tautas, Ottentotteri, Buschmanni, Rapperti, Eeru-tauta, Nama-kwa-tauta, Domra-tauta un wehl zittas pa-wissam sweschas tautas, kas breefmigâ tumfibâ ka swehri dsihwo, weenadi karra un affins-isleeschana zits zittu aplaupidami, no-laudami un apehfdami; no meefas tihri melni woi tumfchi, un gandrihs plikki bes drehbehm. Tee missionari stahsta, kad schee pirmu reisi tur tikkuschi, un tee pagani schohs redsejuschi, ar drehbehm apgehrbtus, ar sahbakeem kahjas un ar zeppuri galwa, un ar balteem arti far-kaneem waigeem, tad papreeksch ne finnajuschi, woi tee zilweki, woi kahdi deewi. Bet nomannijuschi, ka tee tahdi paschi zilweki, ka winni, tad arr to ween dohmasjuschi, ka tee nahkuschi scheem launu darriht; un tapehz muhsu laudim ilgu laiku weenâs bailes ween bij jadsihwo. Bet ar laiku tee pagani tikpat redsejuschi, ka tee jauni dsihwotaji labbi un meerigi un arri gudri laudis, kas dauds wairak proht, tad jaw eesahkuschi no winneem mahzitees winnu wallodas. Par kahdu gad-du arween wairak lauschu tur atnahze apme-

dus strahdajis, un eetafijis to meestu, ko no-fauzis Jaun-Barmeni. Winnam beedris Kleinfchmitt gahje wehl tahtaki us Namakwatautu, to ewangeliumu pafluddinaht un tam Kungam zellu taisiht. Tur winnam arr isde-wahs, kristigus draudsi un meestu eetafijis, Rehobo ta wahrdā. Kad nu tas darbs arween wairak us preekschu gahje, tad teem wehl diwi zitti missionari nahze par paligeem. Ta Deewa fehla arween labbaki nehmahs augt, un ta Kunga wihna-dahrfs salloja un seedeja, ka preeks bij skattitees. Eetafija zittus meestus, ustaifija basnizas un skohlas, kur daschkahrt libds 150 behrneem mahdiyahs. Pilfata likke drilkeht grahmatas Cereru-walldā; — un ta gan jaw warreja preezatees, ka zaur Deewa firdsdibbenigu schehlastibu tas aufeklis no augstibas arridsan tohs laudis ap-raudsijis, ka tas atspihdetu teem, kas fehch tumfumā un nahwes ehnā, un winnu kahjas atgreestu us to zellu ta meera.

Bet taunais arridsan meerā ne palikke. Ka jaw tas paganu tautas sawā starpā arween karra un eenaidā dsihwo, zitta zittu pohtidas, ta arr muhsu missionareem daschkahrt eenaidneeki kritte wirfū, dedfsinaja un pohtija, aisdzinne lohpus un nokahwe zilwekus. Wifsuwairak tas pats warrens paganu wirfneeks Jonkers Ayprikan s ar saweem laudim eclausehs un dauds skahdes padarrija. Us-nahze wahjibas un fehrgas; karstumā un faufumā semme iskalte; bads un trubkums speede. Diwi no teem missionareem tannis gruhtas behdās peekusse un nomicre. Retti, retti kas Deewa wahrdus eemihleja un peenehme kristibu. Beenumehr bij jabihstahs no eenaidneekem. Appaksh tik gruhta krusta muhsu missionari arween wairak noskumme, zits pehz zitta aissahje un atstahje to meestu, ne warredami wairs iszeest. Ta arridsan Hahns aisspehrnjā gaddā schē atnahze sawā tehwu-

semme, sawas behdas istahstiht un palig melleht, ka zaur kristigas draudses tizzibu un mihlestibu atkal jaunu spehku dabbatu, fami gruhtu darbu par jaunu usnemt; un kameh wiensch scheitan bij, tad winnam no turrenei atnahze grahmatas ar behdigahm finnahm, ki atkal eenaidneeki uskrittuschi un wiffu ispohtiuschi, kas par tik dauds gaddeem bij eetafijis. — Woi tad nu to eefahktu labbu darbi buhs pamest, tapehz ka tas tik gruhts un ka tik mas augtu rahdahs? Nemas! Bet lai per minnam, ko Mahrtisch Lutters dseedajis

Tam Deewa wahrdam ne buhs rimt,
Lai trakko, kam tik trakko.
Deews ne liks sawu laiwu grimt,
Glahbs to, jel wabrdū fakht.
Gribb tee mubs semme kaut —
Jeb muhsu leetas raut,
Lai noteek Deewa vrabts!
Teem labbums bubs ncfahds.
Mums debbes manta paliks.

G. S—g.

Taunas finnas.

No Spanjeru semmes. Kadikses pilfata taggad 40 kattotu missionari taisahs et us Asias Wihippines fallahm, kur wehl pullo tumfhu paganu mahjo. — No Kineesi semmes. Par ta missionara Schapelehna gruhtu nabvi nu irr skaidras finnas. Pagani to sawā firdsniknibā schā ta waijajuschi, at Kurpes sohli tam 1 fints fifteenus dewuschi us waiga kauleem, 3 fifteenus us wiffu meesu at bambus-needru, tad celikkuschi buhdinā at dselses trallineem un wedduschi pa pilfatu rad diht ka niknu swehru, lai laudis paleek niknu un to waija. Atkal to mohzijuschi un bedsoht galwu nogreesuschi un ta darrijuschi ka muhsu missiones sianās Nr. 2 irr istahstiht.

S—z.